

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2020

1221/2020

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 2 §, 3 §:n 1 momentti, 2 luvun otsikko, 4 §:n 1 momentti, 5 §, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 1 momentin 3, 5 ja 6 kohta sekä 3 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentti, 20 §, 21 §:n 1 momentin 1 kohta ja 28 §:n 2 momentin 1 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti, 11 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 21 §:n 1 momentin 1 kohta ja 28 §:n 2 momentin 1 kohta laissa 568/2019 sekä 20 § laissa 1184/2019, sekä

lisätään 4 §:ään uusi 5 momentti, lakiin uusi 9 a–9 c § ja uusi 2 a luku, 14 §:n 2 momenttiin uusi 1 a kohta, 17 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta ja 21 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 568/2019 ja 631/2020, uusi 1 a kohta ja 28 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 568/2019, uusi 1 a kohta seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan koulutukseen ja tutkintoihin, joista säädetään:

- 1) perusopetuslaissa (628/1998);
- 2) lukiolaissa (714/2018);
- 3) ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019);
- 4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017);
- 5) ammattikorkeakoululaissa (932/2014);
- 6) yliopistolaissa (558/2009);
- 7) vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998);
- 8) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020).

Tässä laissa säädetään oppijanumerosta ja oppijanumerorekisteristä, opetuksen ja koulutuksen valtakunnallisesta tietovarannosta, oppivelvollisuusrekisteristä, ylioppilastutkintorekisteristä, opiskelijavalintarekisteristä sekä korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta. Laissa säädetään myös Opetushallituksen ylläpitämästä opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelusta.

3 §

Oppijanumero ja oppijanumerorekisteri

Oppijanumero on henkilölle annettava pysyvä tunnus, jota käytetään henkilön yksilöintiin tallennettaessa, käsiteltäessä ja luovutettaessa tässä laissa tai varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitetussa tietovarannossa tarkoitettuja tietoja. Opetuksen, koulutuksen tai varhaiskasvatuksen järjestäjä, varhaiskasvatuksen palveluntuottaja, korkeakoulu ja oppi-

laitoksen ylläpitäjä voi käyttää oppijanumeroa myös henkilön yksilöintiin varhaiskasvatuslaissa, perusopetuslaissa, lukiolaissa, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoulu-laissa, yliopistolaissa tai vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä toteuttaessaan.

---

2 luku

Opetuksen ja koulutuksen valtakunnallinen tietovaranto

4 §

Tietovarannon käyttötarkoitus

Opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettuja perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta, lukiolaissa tarkoitettua koulutusta, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettua koulutusta koskevia tietoja käytetään henkilön hakeutuessa koulutukseen, koulutuksen aikana, työelämässä sekä henkilön hakiessa koulutukseen liittyviä etuisuuksia.

Tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käyttää myös oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) opetuksen ja koulutuksen järjestäjille, oppilaitoksen ylläpitäjille sekä kunnille säädetyn ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseen.

5 §

Tietovarannon yhteisrekisteripitäjät ja vastuiden jako

Tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä ovat koulutuksen ja opetuksen järjestäjät, oppilaitosten ylläpitäjät sekä Opetushallitus. Opetushallitus vastaa tietovarannon yleisestä toiminnasta sekä teknisestä käyttöyhteydestä tietojen tallentamista, käsittelyä ja luovutusta varten.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä oppilaitosten ylläpitäjät vastaavat tallentamiensa tietojen luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua täsmällisyydestä sekä 16 artiklan mukaisesta rekisteröidyn oikeudesta tietojen oikaisemiseen. Opetushallitus vastaa muista yleisessä tietosuojasetuksessa rekisterinpitäjälle säädettyistä velvollisuuksista.

Jos opetuksen tai koulutuksen järjestäjän taikka oppilaitoksen ylläpitäjän toiminta lakkaa eivätkä kyseisen rekisterinpitäjän tehtävät siirry toiselle oikeushenkilölle, kyseisten tietovarantoon tallennettujen tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii Opetushallitus.

6 §

Tietojen tallentaminen tietovarantoon

Koulutuksen ja opetuksen järjestäjällä sekä oppilaitoksen ylläpitäjällä on velvollisuus tallentaa tietovarantoon 7–9 ja 9 a–9 c §:ssä tarkoitettut tiedot.

Opetushallitus määrää tarkemmin, miten tiedon tallentajien on pidettävä tallennettavat tiedot ajantasaisina. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä 7–9 ja 9 a–9 c §:ssä säädettyjen tietojen tietorakenteista.

---

9 a §

Vapaassa sivistystyössä järjestettyä oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevat tiedot

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetun oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava tietovarantoon seuraavat tiedot mainitun lain 7 a luvussa tarkoitetussa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan:

- 1) suoritettava koulutus;
- 2) opintojen aloittaminen, väliaikainen keskeytyminen ja päättäminen;
- 3) suoritettut opinnot ja osaamisen arviointi.

9 b §

Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta koskevat tiedot

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän on tallennettava tietovarantoon seuraavat tiedot lain mukaisessa koulutuksessa olevista opiskelijoistaan:

- 1) suoritettava koulutus;
- 2) opintojen aloittaminen, väliaikainen keskeytyminen ja päättäminen;
- 3) suoritettut koulutuksen osat ja osaamisen arviointi;
- 4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitetun rahoituksen laskentaperusteena olevat koulutuksen järjestämisestä koskevat tiedot.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän valmentavassa koulutuksessa olevien opiskelijoiden osalta tallennetaan myös 9 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

9 c §

Maksuttomuutta koskevat tiedot

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän sekä oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava tietovarantoon tieto siitä, että opiskelijan aloittama koulutus on oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettua maksutonta koulutusta. Tietovarantoon on tallennettava myös tieto siitä, että opiskelijan oikeutta maksuttomaan koulutukseen on pidennetty oppivelvollisuuslain 16 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla.

11 §

Tietovarannon tietojen säilytysaika

Opintojen väliaikaista keskeyttämistä koskevat, henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kuuluvat sekä opetuksen ja koulutuksen rahoituksen myöntämistä varten tallennetut tiedot säilytetään kuitenkin ainoastaan viisi vuotta opintojen päättymisestä tai tutkinnon suorittamisesta. Edellä 9 c §:ssä tarkoitetut maksuttomuutta koskevat tiedot säilytetään viisi vuotta sen jälkeen, kun oikeus maksuttomaan koulutukseen on päättynyt.

Oppivelvollisuusrekisteri

11 a §

Rekisterin käyttötarkoitus

Oppivelvollisuusrekisteriin tallennettuja tietoja käytetään opetuksen ja koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksen ylläpitäjille sekä kunnille oppivelvollisuuslaissa säädetyn ohjaus- ja valvontavastuun toteuttamiseen sekä maksuttoman koulutuksen toteuttamiseen.

Tietoja voidaan käyttää myös muiden viranomaisten hoitaessa sellaisia lakisääteisiä tehtäviä, joissa tarvitaan rekisteriin tallennettuja tietoja.

Rekisteriin tallennettuja tietoja voidaan käyttää lisäksi koulutuksen arvioinnissa, tilastoinnissa ja seurannassa.

11 b §

Rekisterin yhteisrekisteripitäjät ja vastuiden jako

Rekisterin yhteisrekisteripitäjiä ovat opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, oppilaitosten ylläpitäjät, kunnat sekä Opetushallitus. Opetushallitus vastaa rekisterin yleisestä toiminnasta sekä teknisestä käyttöyhteydestä tietojen tallentamista, käsittelyä ja luovutusta varten.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, oppilaitosten ylläpitäjät ja kunnat vastaavat tallentamiensa tietojen yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua täsmällisyydestä sekä 16 artiklan mukaisesta rekisteröidyn oikeudesta tietojen oikaisemiseen. Opetushallitus vastaa muista yleisessä tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle säädetystä velvollisuuksista.

Jos opetuksen tai koulutuksen järjestäjän taikka oppilaitoksen ylläpitäjän toiminta lakkaa eivätkä kyseisen rekisterinpitäjän tehtävät siirry toiselle oikeushenkilölle, kyseisten rekisteriin tallennettujen tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii Opetushallitus.

11 c §

Oppivelvollisuutta koskevat tiedot ja tietojen tallentaminen

Oppivelvollisuusrekisteri sisältää tiedot henkilön oppivelvollisuuden suorittamisen alkamisesta, keskeyttämisestä ja päättymisestä sekä tiedon oppivelvollisuuslaissa säädetyllä tavalla ohjaus- ja valvontavastuussa olevasta tahosta.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän, oppilaitoksen ylläpitäjän sekä kunnan on tallennettava rekisteriin tieto oppivelvollisuuden alkamisesta, jos oppivelvollisuus alkaa muuna kuin oppivelvollisuuslain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana, sekä tieto mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä ja sen kestosta.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjän sekä oppilaitoksen ylläpitäjän on tallennettava rekisteriin tieto kunnasta, jolle on tehty oppivelvollisuuslain 7 §:n 4 momentissa, 11 §:n 4 momentissa tai 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Opetushallitus määrää tarkemmin, miten tiedon tallentajien on pidettävä tallennettavat tiedot ajantasaisina. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä 1–3 momentissa tarkoitettujen tietojen tietorakenteista.

Rekisteriin tallennetaan lisäksi henkilön nimi ja oppijanumero.

11 d §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Rekisteristä tietoja voidaan luovuttaa viranomaiselle, jolla lain säännöksen tai laissa säädetyn tehtävänsä perusteella on oikeus saada rekisteriin sisältyviä tietoja opetuksen tai koulutuksen järjestäjältä, oppilaitoksen ylläpitäjällä tai kunnalta. Salassa pidettäviä tietoja voidaan kuitenkin luovuttaa vain, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen laissa erikseen nimenomaisesti säädetään.

Opetushallitus voi tuottaa rekisteristä opetuksen ja koulutuksen arvioinnin, tutkimuksen, kehittämisen, tilastoinnin ja muun seurannan sekä ohjauksen ja rahoituksen edellyttämiä tietoaineistoja.

11 e §

Rekisterin tietojen säilytysaika

Rekisteriin tallennetut tiedot säilytetään viisi vuotta sen jälkeen, kun oikeus oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen on päättynyt.

14 §

Ylioppilastutkintorekisterin tietosisältö ja velvollisuus tallentaa tietoja

Ylioppilastutkintorekisteriin tallennetaan:

1 a) tieto ylioppilastutkinnosta annetun lain 20 §:n 4 momentissa tarkoitettuun kokeeseen ilmoittautumisesta;

16 §

Ylioppilastutkintorekisterin tietojen säilytysaika

Ylioppilastutkintorekisterin tiedot säilytetään pysyvästi. Edellä 14 §:n 1 momentin 1 a kohdassa tarkoitetut tiedot säilytetään kuitenkin viisi vuotta sen jälkeen, kun oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettu oikeus maksuttomaan koulutukseen on päättynyt.

17 §

Opiskelijavalintarekisterin käyttötarkoitus

Opiskelijavalintarekisteriä käytetään:

3) opiskelijoiden valintaa, valintojen kehittämistä ja opintojen järjestämistä varten tarpeellisten tietojen antamiseen yliopistoille, ammattikorkeakouluille, ammatillisen ja lukiokoulutuksen järjestäjille, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjille ja vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille;

5) tietojen tuottamiseen hakijoista ja opiskelijaksi otetuista koulutusjärjestelmän seurantaan ja arviointia varten;

6) muihin opiskelijoiden valitsemista varten tarpeellisiin toimintoihin;

7) oppivelvollisuuslain 10 §:ssä tarkoitetun hakeutumisvelvollisuuden seuraamiseen.

Opiskelijavalintarekisterin osarekistereistä käytetään:

2) ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja muun perusopetuksen jälkeisen koulutuksen hakurekisteriä valittaessa opiskelijoita ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa ja lukiolaissa tarkoitettuihin koulutuksiin ja tutkintoihin, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun koulutukseen ja vapaassa sivistystyössä järjestettyyn oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen.

18 §

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjät ja vastuiden jako

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjiä ovat Opetushallitus sekä yliopistot ja ammattikorkeakoulut 17 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitetun osarekisterin osalta ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjät ja vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjät 17 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetun osarekisterin osalta.

20 §

Opiskelijavalintarekisterin tietolähteet

Opiskelijavalintarekisterin yhteisrekisterinpitäjällä on oikeus koulutukseen hakevan henkilön ilmoittamien tietojen lisäksi salassapitosäännösten estämättä saada 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja ylioppilastutkintorekisteristä, Digi- ja väestötietovirastolta, työ- ja elinkeinoviranomaisilta, perusopetuksen järjestäjiltä, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjiltä, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjiltä, vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiltä sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisistä rekistereistä, jotka on muodostettu opiskelijoiden valintaa varten.

21 §

Tietojen luovuttaminen opiskelijavalintarekisteristä

Opiskelijavalintarekisteristä saa luovuttaa 19 §:n 1 ja 5 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten estämättä siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitetut tiedot ovat tarpeen ja 5 momentissa tarkoitetut tiedot ovat välttämättömiä vastaanottajan tehtävien hoitamiseksi:

1) yliopistoille, ammattikorkeakouluille, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjille, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen järjestäjille, vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille sekä kahden tai useamman korkeakoulun yhteisiin rekistereihin;

1 a) oppivelvollisuuslain 11, 12 ja 14 §:ssä tarkoitetulle ohjaus- ja valvontavastuussa olevalle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle, oppilaitoksen ylläpitäjälle tai kunnalle;

28 §

Opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun tarkoitus ja luovutettavat tiedot

Opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelun avulla luovutetaan:

1) opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon sisältyviä 7–9 ja 9 a–9 c §:ssä tarkoitettuja tietoja, lukuun ottamatta 9 §:n 2–5 momentissa tarkoitettuja tietoja;

1 a) oppivelvollisuusrekisteriin sisältyviä 11 c §:ssä tarkoitettuja tietoja;

1221/2020

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2021. Sen 17 §:n 1 momentin 5–7 kohta sekä 21 §:n 1 momentin 1 a kohta tulevat kuitenkin voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2021. Lain 17 §:n 1 momentin 3 kohta ja 3 momentin 2 kohta, 18 §:n 1 momentti, 20 § ja 21 §:n 1 momentin 1 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2022 sekä 9 b § vasta 1 päivänä elokuuta 2022.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2020

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Opetusministeri Jussi Saramo